

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Welcome to Paradise Island: The rise of Jamaica's cine-tourist image, 1891-1951

Martens, E.S.

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Martens, E. S. (2013). *Welcome to Paradise Island: The rise of Jamaica's cine-tourist image, 1891-1951*.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

ABSTRACTS

Nederlandse samenvatting

De afgelopen jaren is er veel wetenschappelijke aandacht besteed aan het bestuderen van de relaties tussen film en toerisme in het algemeen, en het fenomeen van *film-induced tourism* of *film tourism* in het bijzonder. De meeste studies op het gebied van filmtoerisme concentreren zich op de huidige toename van het aantal toeristen dat plaatsen bezoekt nadat daar films zijn opgenomen en de potentie en ervaring van dit soort toerisme in (voornamelijk) Westerse (nieuw-)geïndustrialiseerde landen. De historische context van filmtoerisme en de interacties met (plaatsen en volkeren in de “uithoeken” van) *empire* blijven hierbij vaak onderbelicht. Op hetzelfde moment hebben recente onderzoeken op het gebied van visuele representatie aangetoond dat buitenstaanders het Caribisch gebied al eeuwenlang verbeelden als een regio van tropische eilanden die wordt beheerst door een paradoxale combinatie van schoonheid en gevaar. Meer in het bijzonder hebben verschillende studies de eindeloze – en vaak meedogenloze – zoektocht naar de mythe van het tropisch paradijs in dienst van de koloniale modernisering van de landbouw en postkoloniale ontwikkeling van toerisme kritisch geëvalueerd. Tot nu toe hebben deze studies zich vrijwel uitsluitend gericht op gedrukte media – hetzij geschreven, geschilderd of gefotografeerd – waarbij de *bewegende* beelden van de regio in films vrijwel onopgemerkt zijn gebleven. Dit proefschrift probeert ten minste een aantal van deze onderzoekslacunes op te vullen door de geschiedenis van populaire cinema in Jamaica van 1890 tot 1951 in kaart te brengen en te laten zien hoe filmpraktijken direct, voortdurend en intiem verbonden waren met toeristische belangen en koloniale agenda's tijdens deze periode van zestig jaar. Als zodanig probeert ik in dit project als eerste de commerciële filmgeschiedenis van Jamaica grondig te verkennen, van vroege cinema (1891-1914), via late zwijgende cinema (1915-1927), tot en met de klassieke periode van de geluidsfilm (1928-1951). Bovendien onderzoek ik de nauwe banden en relaties van cinema met de geschiedenis van het toerisme op het eiland vanaf het einde van de negentiende eeuw tot halverwege de twintigste eeuw – wat ik samen de geschiedenis van het “cine-toeristisch beeld” van Jamaica noem.

Tijdens mijn onderzoek naar de vroege filmgeschiedenis van Jamaica heb ik me laten leiden door drie hoofdvragen: (1) hoe zijn filmpraktijken in Jamaica geëvolueerd vanaf het

begin van de cinema in 1891 tot 1951?; (2) hoe hebben deze filmpraktijken bijgedragen aan de toerisme-industrie van het eiland – praktijken en vertogen – tijdens deze zestigjarige periode?; en (3) hoe hebben filmpraktijken vanaf het begin van de cinema tot de jaren vijftig van de vorige eeuw bijgedragen aan het leggen van de basis van het moderne toeristische plaatsbeeld van Jamaica als tropisch paradijs dat tot op de dag van vandaag het eiland – het landschap en de mensen – vormt. Omdat ik mijn werk relateer aan zowel de *spatial turn* in mediastudies en de *media turn* in geografie, heb ik gebruikgemaakt van een breed palet aan literatuur uit deze twee verschillende onderzoeksterreinen. Terwijl de eerste twee vragen vooral worden aangepakt door een historische analyse van de politieke economie van populaire cinema en de *politics of film location practices* ("nieuwe filmgeschiedenis" / "postkoloniale filmhistoriografie"), daar is het antwoord op de derde vraag grotendeels gebaseerd op een historische analyse van visuele beelden en de *politics of geographical representation* ("postkoloniale populaire geopolitiek" / "toeristische tropicaliseringstudies"). Naast deze uitgebreide literatuurstudie is dit proefschrift sterk gestoeld op primaire bronnen, en dan vooral op artikelen uit de *Jamaica Gleaner*, de belangrijkste Jamaicaanse krant tijdens de koloniale periode in de late negentiende en vroege twintigste eeuw. Door middel van archiefonderzoek, waarbij ik duizenden krantenartikelen heb verzameld en geanalyseerd, heb ik de Jamaicaanse filmgeschiedenis grotendeels kunnen documenteren en de vele vroege relaties tussen films geproduceerd in Jamaica ("locatiefilms") en de toerisme-industrie van het eiland kunnen blootleggen.

Het proefschrift bestaat uit vier hoofdstukken die ieder een periode van de geschiedenis beslaan en elkaar grotendeels chronologisch in tijd opvolgen. In het eerste hoofdstuk, "Tourism Beginnings, 1891-1914," begin ik met een bespreking van de opkomst van de *imperial-tourism industry* van Jamaica en de *pre-cinema culture* waarin het medium film terechtkwam. Terwijl ik de nauwe samenhang tussen de toeristische sector van het eiland en het bredere koloniale project in kaart breng (*leisure imperialism*), beargumenteer ik dat de creatie van Jamaica als een nieuwe reisbestemming voor rijke Europeanen en Noord-Amerikanen vooral voortborduurde op oude koloniale praktijken en vertogen. De Jamaicaanse toerisme-industrie kwam op aan het begin van de vorige eeuw, toen de koloniale overheid van het eiland toerisme begon te benadrukken als een ontwikkelingsstrategie en buitenlandse investeringen in de industrie begon te stimuleren. Het organiseren van de Grote Tentoonstelling van Jamaica in 1891 markeerde de officiële lancering van het "Nieuwe Jamaica," d.w.z. de door de staat gesubsidieerde visie op de nationale ontwikkeling en modernisering door (buitenlandse investeringen in) toerisme en handel. Terwijl dit leidde tot de geboorte van een toerisme-industrie die grotendeels in

buitenlandse handen was, werd het Nieuwe Jamaica grotendeels gepromoot met beelden van koloniale welvaart en exotische landschappen en mensen die vooral werden gemedieerd door de literaire lens van reisverhalen en, in toenemende mate, de visuele lens van de fotografie.

In het tweede hoofdstuk zet ik het onderzoek naar het verband tussen vrije tijd (*leisure*) en het koloniale project voort, net zoals de verkenning van de werking van de visuele lens in vroege toeristische afbeeldingen van Jamaica, maar ditmaal richt ik me specifiek op het op dat moment nieuwe medium film. Ik laat zien hoe de vroege cinema werd geconfigureerd als onderdeel van de koloniale toeristische moderniteit en hoe *travel films* uitgroeide tot het meest populaire genre tijdens de periode van de *cinema of attractions* (1894-1908), een periode die samenviel met de hoogtijdagen van het kolonialisme. Vervolgens koppel ik het begin van filmprojectie en -productie in Jamaica aan dezelfde periode en traceer ik de vestiging van *empire cinema* – zowel als praktijk en vertoog – op het eiland in het eerste decennium van de twintigste eeuw. Nadat ik heb gekeken naar de manieren waarop vroege *travelogues* tropische landschappen en exotische inboorlingen "gevangen namen" – d.w.z. verbeeldden en produceerden – voor Brits-Amerikaanse toeristische consumptie, bespreek ik de komst van de eerste fictiefilm makers op Jamaica vanaf 1910 en hun directe interacties met de lokale toeristische belanghebbenden. Ik richt me hierbij specifiek op de serie korte fictiefilms die in 1913 op het eiland zijn opgenomen door de British and Colonial Kinematograph Company en een controversie onder de lezers van de *Gleaner* veroorzaakte. Waarom ontstond er zo'n verhit debat in de Jamaicaanse krant over deze narratieve films? Hoe werden deze films, die fictieve verhalen bevatten, in verband gebracht met *tourism* en *empire*?

Na het in kaart brengen van de vroege jaren van toerisme en cinema in Jamaica (1891-1914) in de eerste twee hoofdstukken, met daarbij de conclusie dat beide industrieën op het eiland ontstonden als vormen van *leisure imperialism*, wend ik me in het derde hoofdstuk tot de periode van de late zwijgende cinema (1915-1928). In deze periode nam Amerika de internationale filmmarkt over en werd de overgang naar het Hollywood studiosysteem en narratieve cinema voltooid, wat de basis vormde voor commercieel filmmaken in de daaropvolgende decennia. Tijdens deze periode van de zwijgende speelfilm werden de eerste lange speelfilms opgenomen in Jamaica. Deze films bevestigden en versterkten het beeld van het eiland als koloniale bezitting en toeristische attractie. In het derde hoofdstuk kijk ik naar de productie van deze populaire speelfilms en toon ik aan dat deze locatiefilms niet alleen werden herkend als toeristische attracties *na* hun première (d.w.z. als *tourism advertising*; indirecte economische voordelen), maar ook, voor de eerste

keer, *tijdens* de productie (d.w.z. als *business tourism*; directe economische voordelen). Ik bespreek de eerste lange speelfilms die zijn opgenomen in Jamaica, *Pearl of the Antilles* (1915), *Flames of Passion* (1916) en, het meest uitgebreid, *A Daughter of the Gods* (1916), en ik laat zien hoe deze films werden beschouwd als waardevolle reclames voor het eiland als zowel internationale reisbestemming en filmlocatie. Tevens verken ik de *imperial politics of location filming* van de drie films en betoog ik waarom we de vroege Jamaicaanse filmindustrie kunnen beschouwen als een (kortstondige en vluchtige) koloniale economie die afhankelijk is van buitenlands kapitaal en ondernemerschap, net als de toeristische sector van het eiland. Vervolgens onderzoek ik het beperkte aantal bewegende beelden die zijn gefilmd op Jamaica in de jaren twintig van de vorige eeuw. Ondanks het vaak uitgesproken verlangen om als reguliere filmstudio te dienen voor Amerikaanse en Britse filmproducties, werden er in dit decennium slechts twee speelfilms in Jamaica gemaakt: *Love's Redemption* (1921) en *Satan's Sister* (1925). Waarom werden er tijdens deze periode niet meer films op het eiland opgenomen? En hoe werden deze twee films besproken binnen de lokale toeristische sector? Naast het bespreken van de productie van deze twee films in de context van *tourism promotion*, analyseer ik hun tropische verhaallijnen in de context van *empire cinema*. Hoe nemen deze verhalen deel aan de imperialistische populaire cultuur (waaronder toeristische promotie) van de tijd? Wat voor beelden van *empire* en *race* produceerden ze?

In het vierde en laatste hoofdstuk, richt ik mijn aandacht op het zogenaamde “gouden tijdperk” van *empire cinema* in de jaren dertig en veertig van de vorige eeuw en analyseer ik de rol van het genre van de koloniale avonturenfilm in de onderhandeling met de *imperial frontier* op een moment dat het Britse rijk inkromp en het Amerikaanse rijk zich nog steeds uitbreidde. Eerst bespreek ik de populariteit van het genre in zowel Groot-Brittannië en Hollywood in algemene zin, met daarbij het argument dat de meerderheid van de koloniale avonturenfilms die tijdens deze periode werden gemaakt openlijk *colonial conquest* en *imperial power* vierden. Vervolgens ga ik specifiek in op de *pirate adventure film*, het subtype van het genre van de avonturenfilm dat het nauwst gelieerd was aan Jamaica (en het Caribisch gebied in het algemeen). Hoewel de meeste Hollywood piratenfilms werden opgenomen in de studio, zoals *Captain Blood* (1935), bestond het eiland (en de regio) in de Euro-Amerikaanse verbeelding als een *setting* voor de “romantische” verhalen van spannende avonturen op open zee (in contrast met de werkelijke, brute geschiedenis van piraterij en slavernij zoals de meeste Afro-Caribische mensen die herinneren). Als zodanig bevestigden en versterkten deze films voornamelijk koloniale fantasieën over de bevoorrechte toegang tot land en andere hulpbronnen van blanke overheersers in het Caribisch gebied. Ten slotte kijk ik naar de (vaak onafhankelijk geproduceerde) groep van

horror adventure films die zich tijdens de jaren dertig en veertig van de vorige eeuw afspeelden in het Caribisch gebied. Drie van hen, *Ouanga* (1935), *Obeah* (1935) en *The Devil's Daughter* (1939), werden opgenomen in Jamaica, waar opnieuw de hoop werd uitgesproken om van Jamaica een bloeiende filmlocatie te maken. Daarnaast laat ik zien hoe deze films voortkwamen uit de historische demonisering van Afro-Creoolse religies door koloniale elites en de voortdurende onderdrukking van *voodoo* en *obeah*-praktijken tijdens de vroege twintigste eeuw, en suggereer ik dat ze niet alleen koloniale verlangens en angsten manifesteerden, maar ook een moraliserend kijk op het Britse Rijk gaven. In een periode waarin Jamaica zich sterk ontwikkelde als internationale reisbestemming, verstevigde populaire cinema het beeld van Jamaica als een plaats van romantische avonturen en gevaarlijke geheimen – een beeld dat overeind is gebleven tot op de dag van vandaag. Hoewel de focus van dit project op het verleden ligt, probeer ik ook verbanden te maken met de problematische postkoloniale situatie van visuele representatie en toeristische ontwikkeling in het hedendaagse Jamaica. Als zodanig is dit proefschrift bedoeld als een bijdrage aan het veld van tropicaliseringsstudies over het Caribisch gebied – een die zich hard maakt voor een historische en kritische benadering van filmtoerisme en probeert deel te nemen aan het huidige debat over hoe *small island developing states (SIDS)* in het Caribisch gebied effectieve strategieën voor duurzame ontwikkeling kunnen ontwikkelen buiten de heersende beelden van het tropisch paradijs.

English Summary

In recent years considerable scholarly attention has been devoted to examining the interconnections between film and tourism in general and the phenomenon of film-induced tourism or film tourism, more specifically. The focus of most studies in the field of film tourism has been on the recent booming of tourists visiting places where movies have been filmed and the potential and experience of film-induced tourism in predominantly Western, (newly) industrialized countries. The historical context of film (and) tourism and its interactions with (the places and peoples on the fringes of) empire have often remained unexposed. At the same time, current studies of visual representation have demonstrated that outsiders have long imagined the Caribbean as a region of paradoxical islands of both tropical beauty and danger. In particular, several studies have examined the endless – and often ruthless – pursuit of the myth of tropical paradise for the sake of colonial (agricultural) modernization and postcolonial (tourism) development. So far, these studies have almost exclusively focused on print media – written, painted or photographed – and tended to overlook the *moving* images of the region produced by film. This thesis tries to fill at least some of these research gaps by chronicling the history of popular cinema in Jamaica from the 1890s until 1951 and by showing how practices of film and filming were instantly, constantly and intimately entangled with the island's tourism interests and colonial agendas during this period of sixty years. In doing so, this project seeks to provide the first in-depth exploration of Jamaica's commercial film history, from early cinema (1891-1914), via late silent cinema (1915-1927), to classical sound cinema (1928-1951), and to demonstrate its close associations and affiliations with the island's tourism history from the end of the nineteenth century through the first half of the twentieth century, which I have jointly dubbed the history of Jamaica's "cine-tourist" image.

Throughout my research into Jamaica's early film history, I have been guided by three principal questions: (1) how have practices of film and filming in Jamaica evolved from cinema's beginnings in the 1890s up to the 1950s?; (2) how have practices of film and filming contributed to the island's tourism industry – practices and discourses – during this period?; and (3) how have practices of film and filming from cinema's beginnings in the 1890s up to the 1950s helped lay the foundation of Jamaica's modern tourist image of tropical paradise that continues to shape the island – its environment and its people – until the present day? Aligning my work with the spatial turn in media studies and the media turn in geography, I have drawn upon a wide body of literature related to both of these fields. While the first two

questions are mainly addressed through the historical analysis of the political economy of popular cinema and the politics of film location practices (“new film history” / “postcolonial film historiography”), the answer to the third question is largely in the historical analysis of visual images and the politics of geographical representation (“postcolonial popular geopolitics” / “touristic tropicalization studies”). Besides the study of academic literature, this thesis is heavily based on primary sources, particularly articles from the *Jamaica Gleaner*, Jamaica’s leading newspaper during the late nineteenth- and early twentieth-century colonial period. Through the method of archival research, collecting and examining thousands of newspaper articles, I have been able to survey the island’s film history and to reveal the many early links and linkages between film location productions (“location films”) and the island’s imperial tourism industry.

The thesis is divided into four chapters, which generally follow a chronological progression. In the first chapter, “Tourism Beginnings, 1891-1914,” I begin by discussing the emergence of Jamaica’s imperial-tourist industry and the pre-cinema culture in which the medium of film would emerge. While charting the close nexus between the island’s tourism industry and the broader imperial project (“leisure imperialism”), I argue that the creation of Jamaica as a new travel destination for wealthy Europeans and North Americans was built upon longstanding colonial practices. Jamaica’s tourism industry came into existence at the turn of the previous century, when the island’s Crown government began to emphasize tourism as a development strategy and encourage foreign investment in the industry by providing several incentives for hotel projects. The hosting of the Great Exhibition of Jamaica in 1891 marked the official launch of the “New Jamaica,” i.e. the government-supported vision of national development and modernization through (foreign investments in) tourism and trade. While spawning the birth of a largely foreign-owned and foreign-controlled tourism industry, the New Jamaica was largely based on images of colonial prosperity and exotic difference that were mediated through the literary lens of travel writing and, increasingly, the visual lens of photography.

In the second chapter, I continue to explore the nexus between leisure and the imperial enterprise, and the visual lens at work in early touristic depictions of Jamaica, but here I specifically focus on the, at the time, novel medium of film. I first show how early cinema was configured as part and parcel of imperial-tourist modernity, and how travel films became one of the most popular genres in the period of the cinema of attractions (1894-1908), a period that coincided with the height of colonialism. I then trace the beginnings of motion picture projection and production in Jamaica to the same period and chronicle the establishment of empire cinema – as practice and discourse – on the island in the first

decade of the twentieth century. After exploring at the ways early travelogues “captured” – i.e. imagined and produced – tropical landscapes and exotic natives for British-American tourist consumption, I discuss the arrival of the first fictional filmmakers on Jamaica from the 1910s and their immediate interaction with local tourism stakeholders. I specifically focus on the series of short fiction films shot on the island by the British and Colonial Kinematograph Company in 1913, which sparked a controversy among the readers of the *Gleaner*. What triggered this heated debate in the local newspaper concerning these story films? And how were these films, offering fictional accounts, related to tourism and empire?

After considering the early years of tourism and cinema in Jamaica (1891-1914) in the two previous chapters, and concluding that both industries emerged on the island as forms of leisure imperialism, in the third chapter I turn to the period of late silent cinema (1915-1928). This period saw the American takeover of the world’s film markets and the move to the Hollywood studio system and classical cinema, which would form the basis for commercial filmmaking for decades. During this era of the silent feature picture, the first slate of feature-length fiction films was shot in Jamaica, confirming and solidifying the image of the island as a colonial possession and tourist attraction. In the third chapter, I look closely at the production of these popular movies during the late silent cinema period and demonstrate that these location shootings were not only recognized as tourist attractions *after* their release (providing indirect economic benefits as tourist advertisement) but also, for the first time, *during* their production (providing direct economic benefits as business tourism). I first discuss the feature-length fiction films shot in Jamaica during the 1910s, *Pearl of the Antilles* (1915), *Flames of Passion* (1916) and, most extensively, *A Daughter of the Gods* (1916), and show how they were thought to serve as valuable advertisements for the island as both international tourism resort and film location. Also, while documenting their production stories, I explore the imperial politics of location filming of the three films and propose to consider Jamaica’s early film location industry as another (highly ephemeral and volatile) colonial economy dependent on outside capital and enterprise, much like the island’s tourism industry that from the start relied so much on foreign operators and costumers. Then, I examine the small number of moving pictures shot on the island in the 1920s. Despite the much-trumpeted desire to become a regular film studio for American and British runaway productions, throughout this decade only two feature films were made in Jamaica: *Love’s Redemption* (1921) and *Satan Sister* (1925). Why were not more movies shot on the island during this period? And how were these two films discussed by local tourism promoters? Apart from discussing the production of these two films in the context of tourism promotion, I explore their tropical(izing) narratives in the context of empire cinema. How did these stories

participate in the imperialist popular culture (including tourism imagery) of the time? What kind of images of empire and race did they produce?

In the fourth and final chapter, I turn to the so-called “golden age” of empire cinema of the 1930s and 1940s and discuss the role of the romance adventure genre in negotiating the imperial frontier at a time when the British Empire started to wane and the American Empire was still on the rise. First, I address the proliferation of the genre in both Britain and Hollywood in general terms, arguing that the majority of the imperial adventure films made during this period overtly celebrated colonial conquest and imperial power. Then I specifically discuss the pirate adventure film, the sub-type of the imperial adventure genre that became most popularly associated with Jamaica (and the wider Caribbean). Although most Hollywood pirate films were shot in studio sets, such as *Captain Blood* (1935), the island (and the region) existed in the Euro-American imagination as a setting for the “romantic” tales of swashbuckling buccaneering on the high seas (standing in high contrast with the actual, brutal history of piracy and slavery as remembered by most African-Caribbean people). As such, these films chiefly confirmed and perpetuated colonial fantasies about white men’s privileged access to land and other resources in the Caribbean. Finally, I examine the (often independently produced) slate of horror adventure films that were laid in the Caribbean during the 1930s and 1940s. Three of them three, *Ouanga* (1935), *Obeah* (1935) and *The Devil’s Daughter* (1939), were shot in Jamaica, once more breeding the hope that Jamaica could become a thriving film location. Furthermore, while connecting these films to the historical demonization of Afro-creole religions by colonial elites and the continuing suppression of voodoo and obeah practices during the early twentieth century, I suggest that they not only manifested colonial desires and anxieties but also presented a moralizing view of the British Empire. In a period when the island experienced a boom in tourism arrivals and raised its profile as a destination of choice, popular cinema solidified the image of Jamaica as a place of romantic adventure and dangerous mystery – an image that has continued to this day. While the focus of this project is on the past, it also aims to trace and make connections to the vexed postcolonial predicament of visual representation and tourism development in contemporary Jamaica. As such, this thesis is meant as a contribution to the field of tropicalization studies on the Caribbean, one that calls for a historical and critical understanding of film (and) tourism and aims to engage in the timely debate on how Caribbean small island developing states (SIDS) could develop effective sustainable development strategies beyond the prevailing images of tropical paradise.